

บ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การรวมกลุ่มของสตรีกับการพัฒนาในชุมชนชนบท

ชื่อผู้เขียน นายคำรงค์ อดิเศ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ รูปแบบในการรวมกลุ่มของสตรีในชุมชนชนบท โครงสร้าง และเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มของสตรี ในชุมชนชนบท และผลของการรวมกลุ่มของสตรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนชนบท การศึกษาวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลนั้นได้แก่ สตรีแม่บ้านทั้งที่เป็นสมาชิก และไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม กลุ่มเพื่อนบ้านของสตรีที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิก คณะกรรมการของกลุ่มสตรี ผู้นำหมู่บ้านและผู้อาวุโส ในพื้นที่หมู่บ้านล่องเคือ ตำบลประตู่ป่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการรวมกลุ่มของสตรีในชุมชนชนบท เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลายาวนานจากรากฐานความสัมพันธ์ฉันท์เครือญาติ ซึ่งมีความผูกพัน ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการรวมกลุ่มช่วยเหลือระหว่างกัน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชุมชนชนบท การรวมกลุ่มของสตรีมี 2 ลักษณะคือลักษณะแรก ได้แก่ การรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการซึ่งเป็นการรวมกลุ่มแบบดั้งเดิมซึ่งพบทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือระหว่างกัน ภายใต้ระบบความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนซึ่งต้องมีการพึ่งพาซึ่งกันและกันทั้งนี้ในโครงสร้างของกลุ่มจะไม่มีกำหนัดบทบาทสถานภาพ และปทัสถานของสมาชิกในกลุ่มอย่างเด่นชัด แต่จะเกิด

จากการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ สำหรับช่วงเวลาในการรวมกลุ่มขึ้นอยู่กับชนิดของกิจกรรมหรือวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม ซึ่งอาจยาวนานหรือสลาย หรือเกิดขึ้นใหม่เมื่อมีเหตุการณ์หรือเงื่อนไขที่จำเป็นมากระตุ้น และการรวมกลุ่มแบบนี้ได้ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบธรรมชาติขึ้นภายในชุมชน

ลักษณะที่สองได้แก่ การรวมกลุ่มแบบเป็นทางการซึ่งเป็นการรวมกลุ่ม ที่เกิดจากนโยบายของรัฐในการสร้างกลุ่มที่เป็นทางการจากรากฐานของกลุ่มธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน โดยการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ทั้งการให้ศึกษาแนวทางในการจัดตั้งกลุ่ม และงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม ประกอบกับแรงผลักดัน จากสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มสตรี ซึ่งมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ในการพัฒนาอาชีพ ครอบครัวและชุมชน ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานกลุ่มร่วมกัน จนกลุ่มประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง ทั้งนี้กลุ่มได้มีการกำหนดโครงสร้างในการดำเนินการ โดยใช้วิธีการตามแนวทางของรัฐ ร่วมไปกับการใช้ชีวิตของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดบทบาทจากการจัดระเบียบ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การกำหนดสถานภาพด้วยการยอมรับในความเท่าเทียมสิทธิในฐานะสมาชิกของกลุ่ม และมีการกำหนดบทบาทสถานของกลุ่ม จากการกำหนดมาตรฐานของความประพฤติ และ กฏระเบียบในการเป็นสมาชิกในกลุ่ม

เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้การรวมกลุ่มประสบความสำเร็จ นอกจากการสนับสนุนของหน่วยงาน และความต้องการของชุมชนแล้วนั้นก็คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกซึ่งทุกคนจะมีส่วนร่วมในการดำเนินการของกลุ่มทุกขั้นตอนนับตั้งแต่ การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงานและการติดตามประเมินผล โดยการแบ่งงานและหมุนเวียนกันทำงานตามความสามารถและความถนัด จาก การมุ่งเน้นถึง ผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับคุณลักษณะส่วนตัวของสตรีที่มาร่วมกลุ่ม โดยเฉพาะคุณลักษณะของผู้นำกลุ่ม

การรวมกลุ่มของสตรีได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน วิถีชีวิตของสตรีที่เป็นสมาชิกเช่น ความสามารถในการแก้ไขแบ่งเบาปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว ในระดับหนึ่ง การได้รับการยอมรับในบทบาท และสถานภาพในครอบครัวและชุมชนเพิ่มขึ้น ทำให้ชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาด้านอื่น ๆ และนำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง และขณะเดียวกันการรวมกลุ่มก็ได้ก่อให้เกิดการเลียนแบบในการดำเนินชีวิต จาก ระบบค่านิยมของการบริโภคความ สะดวกสบายต่าง ๆ ที่เพิ่มสูงขึ้นในชุมชน อันนำไปสู่ภาวะหนี้สิน และปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว

Thesis Title	Women's Group Collaboration and Development in Rural Communities		
Author	Mr.Dumrong Ongkasea		
M.Ed.	Nonformal Education		
Examining Committee	Assist. Prof. Dr.Anurak Panyanuwat	Chairman	
	Assoc. Prof. Dr.Chukiat Leesuwat	Member	
	Assoc. Prof. Dr.Phasina Tangchuang	Member	

Abstract

This qualitative research aimed at studying the types and patterns of formation of women's groups in a rural community, and also the structure and conditions affecting such group formation. The researcher applied interviewing and observation techniques to collect data from various groups of people in the community such as women in general, women's group members, husbands of those women, women's group committee members, village leaders and senior people. The research was conducted in Long-Dua village, Pratoopa sub-district, Muang District, Lamphun Province.

The results of this research were as follows :

The patterns of women's group formation were generated for a long time on a basis of kinship system. That system helped the group members participating in their mutual work, reflecting the rural community's culture in general. A formation of the women's groups could be classified into two types. The first type was an informal group formation which was an indigenous type generally found every where. This type was naturally designed to help one and another person as its general purpose under a cordial relationship of the community's members. The group's structure did not specify the members' roles, norms and status clearly but rather emerged with full participation under their own decision. The duration of such group formation was uncertain, and mostly relied on the

types of activities and purposes. Group members might be dispersed or reunited depending on appropriate encouraging conditions. This type of group formation was generated in a natural way of learning in any community.

The second type of group formation was a formal pattern mostly encouraged by outsiders such as government agencies with some financial and technical supports. Such formation was based on the problems of needs of women with an aim to develop their occupational skills, experiences and community. Groups' structure was influenced by the government trends, but still needed the community participation within its way of living. Such trends consisted of a specification of the group roles, the members, share of responsibilities, status, acceptance of equal rights of others, and groups' norms.

The main conditions affected the success of group formation could be identified from other agencies, supports, community needs, and the members' participation in every step of group work. Such participatory steps were such as planning, decision-making, organizing and evaluation. Duties and responsibilities were shared among the members based on the individuals' talents and skills, but focusing on the groups' benefits.

A formation of women's groups could create changes of the members' ways of living. Those changes could be noticed in their abilities to solve the families' economic problems, acceptance of roles and status of the families and community. The formation also helped strengthening the community capabilities for development, leading to self-help and self-reliance. Simultaneously, such formation affected an imitation of earning a living of the groups' members, changing the values from comfortable consumption to being in debt and eventually family conflicts.